

HET XXE WERELDCONGRES VOOR DEN VREDE.

18—23 AUGUSTUS.

Bertha von Suttner,
de schrijfster van „Die Waffen nieder“ ere-
voorzitter van het Bureau Intern. de la Paix
te Bern, Nobel-prijs 1905.

Henry La Fontaine,
lid van den Belgischen Senaat, voorzitter van
Bureau Intern. de la Paix te Bern.

Emille d'Arnaud,
Fransch notaris, onder-voorzitter van les Con-
seils du Bureau Intern. de la Paix te Bern.

De residentie is de laatste jaren steeds meer het middelpunt geworden van het internationalisme en de vredesbeweging. De stad, waar het Hof van Arbitrage is gevestigd, waar weldra het Vredes-paleis zal worden geopend is reeds de gastvrouw geweest bij twee Vredesconferenties, welke echter door het officiële karakter, dat zij droegen, niet zeer populair waren bij de oningewijden, die uit de verte min of meer sceptisch de handelingen volgden van de diplomaten, militairen en rechtsgeleerden, niet geloovend, dat die conventies zouden kunnen bijdragen tot het behoud van den Vrede.

Het scheen zelfs een oogenblik, n. l. bij het uitbreken van den Italiaansch-Turkschen Oorlog of het laatste vertrouwen in de Vredesconferenties was geschokt, of de spotters, die altijd hadden getwijfeld aan de oprechtheid van de Groote Mogendheden bij de Conferenties en aan de verwezenlijking van de „Vredesutopie“ gelijk zouden krijgen.

Het waren donkere dagen voor de pacifisten, maar zij wanhoopten niet. En inderdaad scheen het of de lauwe openbare meening nog eens al de gruwelen, al de ellende van den oorlog moest meemaken om te ontwaken tot het bewustzijn, dat er in de toekomst een einde moet komen aan de oplossing van geschillen door de wapenen, dat crises, als gedurende den Balkanoorlog, die verlamdend werken op handel en verkeer, onmogelijk moeten worden gemaakt, dat er algemeene samenwerking noodig is om middelen te zoeken om den vrede te verzekeren door krachtiger waarborgen dan de Conferenties tot nu toe schiepen.

De vredesverenigingen konden het ervaren aan de toeneming van haar ledental, dat haar streven meer waardeering vond bij het groote publiek en het was of die overtuiging bezielend werkte op de zoo vaak miskende pacifisten, of er de laatste jaren met meer geestdrift werd gearbeid dan in jaren. Zeker was dit het geval in Nederland, waar de geboorte van een tweede Katholieke vredesvereniging naast den bestaanden Algemeenen Nederlandschen bond Vrede door Recht, verre van de oudere zuster te verzwakken, deze scheen aan te sporen nieuwe kracht te ontwikkelen, om op de hoogte te blijven van de vraagstukken, welke om oplossing roepen.

Zoo kon „Vrede door Recht“ dit jaar het orgaan van dien naam uitbreiden en maakte de vereniging zich met opgewektheid gereed tot de ontvangst van het XXe Wereldcongres voor den Vrede dat van 18—23 Augustus hier ter stede wordt gehouden onder beschermheerschap van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden en waarvan de officiële opening bepaald is op Woensdag 20 Augustus des morgens te 9½ ure in de Ridderzaal. De beide dagen voor de opening zullen gewijd zijn aan voorbereidende werkzaamheden van de commissies. Van 1889 af dagteekenen deze internationale vredescongressen, welke praestaties zich tot nu toe moesten beperken tot het aannemen van wenschen en moties ten gunste van al wat kon bijdragen tot bevordering van den vrede.

Was het Congres het vorig jaar te Genève eenigszins een teleurstelling, enerzijds door een te overladen programma, anderszijds door kleine kibbelpartijen tusschen enkele vrienden van den vrede, die stokpaardjes bereden, men heeft ditmaal met te meer ijver ervoor gewaakt, dat het programma beknopt zou blijven en verwacht daarom, dat de werkzaamheden meer voldoening zullen geven.

Thans, zoo kort voor de 3e Vredesconferentie, die men hoopt, dat tot meer afdoende resultaten zal leiden dan de beide voorgaande, is het de taak van de pacifisten indirect hun invloed te gebruiken bij de voorbereiding van deze Conferentie.

De rapporten, welke de rapporteurs op het Congres zullen uitbrengen zijn alle min of meer voor dit doel berekend. Zeker geldt dit voor het rapport van prof. Mr. C. van Vollenhoven, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden, betreffende de sanctie van het Internationaal recht langs den weg eener internationale politie.

Men weet vermoedelijk reeds dat prof. van Vollenhoven de idee, welke den grondslag vormt van dit rapport heeft bepleit in zijn geschrift: „De Eendracht van het land,” de taak welke Nederland z. i. heeft bij het tot stand komen van een internationale politiemacht tot executie van arbitrale vonnissen en tot bescherming van het internationaal recht in het algemeen.

Zooals wellicht eveneens bekend is heeft het hoofdbestuur van „Vrede door Recht“ zich in deze quaestie niet willen partij stellen omdat er onder haar leden zullen zijn, die zich niet kunnen vereenigen met het denkbeeld van een internationale politie, maar het heeft begrepen, dat het wel op zijn weg ligt bij te dragen tot de vorming van heldere begrippen over deze quaestie. Zoo verzocht het prof. van Vollenhoven op de algemeene vergadering op 22 Mei te 's-Gravenhage het onderwerp te willen inleiden. Het gevolg was een debat tusschen prof. mr. van Vollenhoven en prof. mr. Struycken, waarvan later het verslag in druk is verschenen, terwijl naar aanleiding van de vergadering nog beschouwingen werden opgenomen in *Vrede door Recht*, welke den leken weer een ietwat grondiger

inzicht konden geven in het voor en tegen van het plan van Vollenhoven, hoewel het steeds moeilijk blijft voor hen zich een oordeel te vormen over deze quaestie.

Zij is dus in elk geval in ons land behoorlijk voorbereid, nu zij aan de orde wordt gesteld op het Vredescongres, waar zij wordt behandeld naast die andere even belangrijke en actueele aangelegenheid: de economische sanctie ingeval van schending van het internationaal recht, waarover Dr. A. de Maday, hoogleeraar aan de universiteit te Neuchâtel, rapport zal uitbrengen.

Zonder ons over een der beide stelsels een oordeel aan te matigen, kunnen wij het begrijpen, dat het denkbeeld der economische sanctie langs economischen weg den ultra-pacifist sympathieker is dan dat van de sanctie door de gewapende macht, terwijl het daarom juist bij den scepticus nog op twijfel moet stuiten. Hoe men echter over beide stelsels moge denken, opmerkelijk is het, dat zij beide getuigen van den practischen geest van het jongere pacifisme. Niet meer het vage zweven naar luchtkasteelen, maar een bewust aansturen op het doel, n. l. het werk van de Vredesconferenties meer te maken tot waarachtig vredesmateriaal, door het overwegen van maatregelen tegen de schending van het Internationaal Recht.

Steeds krachtiger wint de meening veld dat verdragen niets beteekenen, zoolang de middelen ontbreken om ze te doen eerbiedigen, waarbij dan het Internationaal Recht op één lijn wordt gesteld met het recht van den afzonderlijken staat, een standpunt waarmede lang niet alle rechtsgeleerden zich kunnen vereenigen. Bovendien zijn er mannen van gezag, die de meer ideeële opvatting huldigen, dat het Internationaal Recht zich geleidelijk moet ontwikkelen en een internationaal orgaan om bijv. de uitvoering van arbitrale uitspraken te verzekeren, in strijd is met het ethische beginsel. Prof. de Louter schreef hierover o. a. in zijn artikel: *De toekomst van het Volkenrecht* in het Februari-nummer van *De Gids* van 1912: „Het Volkenrecht dankt zijn toenemend gezag aan het langzaam veldwinnen van ethische beginselen op internationaal gebied,” en verder: „Door een gedwongen executie ontnemt men het volkenrecht zijn kroon, zonder daarom een wezenlijken d. w. z. afdoenden staatsdwang in de plaats te stellen.”

Intusschen blijft het aantal toenemen van hen die de sanctie onmisbaar achten om schending van verdragen te voorkomen en de uitvoering van arbitrale vonnissen te verzekeren en tot* dezen behoort prof. Mr. van Vollenhoven, die door een internationale gewapende macht, de zoogenaamde internationale politie, de handhaving van de bepalingen van het Internationaal Recht, voorloopigslechts van de Haagsche Conventie en mogelijk ook de Zeerecht-declaratie, wil waarborgen. Hij wil ook dat het de commissie van Voorbereiding voor de 3e Vredesconferentie zal zijn, die met het voorstel van de sanctie door een internationale politie komt en zou gaarne zien, dat het Nederland was, dat in dezen een initiatief nam.

Het voordeel van het rapport van prof. van Vollenhoven is dat hij in meer concreten vorm, dan dit tot nu toe geschiedde, een plan heeft ontwikkeld waardoor z. i. alleen de vredesconferenties nuttigen en doelmatigen arbeid kunnen verrichten en beperking der wapeningen in de toekomst mogelijk zal worden. Of dit juist is gezien willen wij niet beoordeelen, maar wel heeft zijn voorstel betreffende een internationale politie voor boven andere soortgelijke voorstellen, dat hij een internationale macht wenscht, (gevormd uit een deel der marine van de verschillende landen der wereld) welker optreden niet zal afhangen van de goedkeuring der nationale regeeringen, maar die tot lastgever heeft een onafhankelijk internationaal college, welks gezag rechtstreeks en uitsluitend berust op het verdrag, dat zijn bevoegdheid bepaalt. Geen partijdigheid van belanghebbenden dus.

De taak der internationale politie is tweeledig, zij heeft te waken tegen schending van het volkenrecht en voor de nakoming van arbitrale uitspraken. Het voorstel beoogt haar geleidelijke invoering, haar arbeid zal toenemen bij de geleidelijke ontwikkeling van het Internationaal Recht; thans geldt het slechts de uitvoering der Haagsche Conventie en slechts dwang voor verdragen, die vrijwillig zijn aangegaan.

Zoo ook begint hij met een vloot, omdat men voorloopig voornamelijk heeft te doen met het zeerecht en een vloot gemakkelijker is te verplaatsen dan de legers. Sterk stelt hij op den voorgrond het internationaal karakter van deze vloot, waaraan langzamerhand alle staten ter wereld hun contingent moeten leveren.

Het ligt niet op onzen weg nader in te gaan op het rapport, dat reeds zoo veelvuldig aangeprezen en bestreden is en dat ongetwijfeld degelijk zal worden behandeld, want... een tweede bewijs van het practisch werken van dit XXe vredescongres... dit jaar zullen twee dagen vóór de opening van het congres, zes congrescommissies (n. l. voor de Actualiteiten, voor Internationaal Recht, voor de Propaganda, voor de Ontwapening, voor de Sociologie en voor het Onderwijs) ieder uit 9 leden bestaande en benoemd door het internationale Vredesbureau te Bern, tezamen